

Montessoribarnehagene AS
v. Birgit Lambjerg
Pb. 124, 0701 Oslo
Tel: 98247360/22507270

Oslo 3.januar 08

Til:
Kunnskapsdepartementet
Pb.8119 Dep.
0032 OSLO

Innspill til høringsnotat til endinger i lov 17.06. 2005, nr. 64 om barnehager

Montessoribarnehagene AS driver Montessoribarnehagen Solsikken som har 7 barnehager i Oslo i bydelene Nordre Aker, Vestre Aker og Ullern: Sognestuen, Maristova, Gladheim, Knerten, Låven, Lilleputt og Lyse med 70 på lønningslisten og 220 barn.

Generelt

Montessoribarnehagene AS vil i denne uttalelsen fokusere på montessoribarnehagenes nåværende og fremtidige interesser og foreldrenes muligheter for valgfrihet. Montessoribarnehagene AS legger vekt på at det skal være mulig å tilby et variert pedagogisk barnehagetilbud i alle kommunene og at foreldrenes gis rett og mulighet til å bidra til etablering av barnehager som samsvarer med deres verdisyn.

Rett til barnehageplass

- **Foreldrene skal ha rett til å velge hvilken barnehage de vil på tvers av kommune- og bydelsgrenser. Det offentlige tilskuddet skal følge barnet.**
Lovforslaget innskrenker familiens rett til barnehageplass til den kommunen de er bosatt i og **begrenser** dermed deres **muligheter til å velge en barnehage i en annen kommune ut fra pedagogiske hensyn**. Dette kan være spesielt utslagsgivende i fylker der kommunene er små eller der en barnehage geografisk ligger nær en kommunegrense og dermed har naturlig søkning fra nabokommunen/bydelen. En montessoribarnehage tiltrekker seg familier ut fra deres interesse for montessoripedagogikk og ofte også ut fra samlokaliseringen med en montessoriskole. Ut fra dette synspunktet kan en montessoribarnehage i én kommune/bydel gjøre det vanskelig for nabokommunen å beregne behov for antall plasser, da et visst antall barn søker seg over til barnehagen i en annen kommune. Følgene kan være at kommunen anser montessoribarnehagen for å være et problem, hvilket kan hindre et godt samarbeid.
- **Rett til barnehageplass skal være fra barnet er 1,5 år og at foreldrene får mulighet for fødselspenger frem til den tiden.**
Vår erfaring er at mange barn først egentlig er helt klar til å få maksimal glede av barnehagen fra de er 1,5 år. Hvis flere foreldre får mulighet for å være hjemme med

barnet til de er 1,5 år vil det fort bli full barnehagedekning for de foreldre som ønsker plass fra barnet er 1 år.

Finansiering av de ikke-kommunale barnehagene

- **Den statlig administrerte løsningen som har eksistert i mange år fungerer helt utmerket og bør fortsette fullt ut.**

Hvorfor endre noe som har fungert upåklagelig alle har vært fornøyde med? Det er uheldig at det gode forsøket på å styrke kommunene innebærer at man ødelegger ordninger som har vist seg å fungere utmerket.

- **Kommunal kontroll over tilskuddene til barnehagene er ingen god løsning. Kommunene opererer selv som aktører på barnehagearenaen er konkurrenter.** Alle departementets forslag gir kommunen uforholdsmessig stor råderett over pengesekken. Montessoribarnehagene AS anser det **ikke som tilrådelig at kommunen** tildeles **dobbelrollen** som skal ivareta egne barnehager samtidig som **de skal være objektive overfor ikke-kommunal barnehager.** Det er rett og slett ikke mulig. Det viser alle våre erfaringer meget klart.

Det er slitsomt og helt uakseptabelt for barnehagene hele tiden å måtte kjempe for hver krone med klagerett og en masse styr - maktesløs i forhold til en kommunal og inhabil konkurrent som vrir og vender og holder på for selv å spare penger og gi minst mulig til de ikke-kommunale barnehagene.

- **En statlig stykkprisfinansieringsordning er den eneste måten å sikre finansieringen av ikke-kommunale barnehager og sørge for likebehandling i forhold til kommunale barnehager.** De offentlige tilskuddene bevilges for at foreldrene skal få lavere egenbetaling for barnehageplassen. Det eneste rimelige er **like tilskudd for alle barn enten de går i kommunal eller ikke kommunal barnehage** eller hvilken kommune barnehagen ligger i **tilpasset noe etter utgiftsnivået i området barnehagen ligger.**

Montessoribarnehagene AS ser overhodet ingen rimelighet i departementets forslag om at de ikke kommunale barnehagers tilskudd skal være en fastsatt prosent av det som det koster å drive en kommunal barnehageplass. **Hva er rimeligheten av at barn i ikke-kommunale barnehager skal ha mindre enn de "kommunale" barna?** Det medfører at en ikke-kommunal barnehage får dårligere økonomi, når de samtidig er bundet av maksimalpris på foreldrebetaling fastsatt av staten. Montessoribarnehagene AS mener det er en urettferdig byrde at ikke-kommunale barnehager skal drive mer kostnadseffektivt enn kommunen. Dette forslaget vil vanskeliggjøre og forverre montessoribarnehagenes situasjon og en likebehandling mellom kommunale og ikke-kommunale barnehager er i beste fall like langt unna som det alltid har vært.

- **Hvis kommunene absolutt skal administrere tilskuddsordningen,** er det eneste holdbare at det gis et **likt tilskudd per barn uansett om det går i en kommunal eller ikke-kommunal barnehage** og at tilskuddet følger barnet om foreldrene velger en barnehage i en annen kommune/bydel.

- **Tilskuddene bør i sin helhet gå direkte til barnehagene uten å administreres bort i kommunene. Det er barnas penger – ikke kommunenes.**
Montessoribarnehagene AS mener at forsøkene som har vært med å la pengene til å senke barnehageprisen gå inn i kommunenes rammefinansiering har vist at det har vært utrolig dyrt og at mye har blitt brukt på unødvendig administrasjon i kommunene. I flere tilfeller har pengene også blitt brukt til andre formål enn de var tiltenkt.

Kommunale kriterier og skjønnsrett

- **Kommunene skal ikke ha noen form for skjønnsrett når det gjelder hvilke nye eller etablerte barnehager som skal og ikke skal tildeles støtte.**
Departementets forslag om en hel eller begrenset skjønnsrett for kommunene/bydelene er helt uholdbar. Skjønnsretten legger i alt for høy grad opp til **maktmisbruk** fra kommunenes side og en reaksjonær tildelingspolitikk der **de eksisterende aktører ivaretas på bekostning av nye.**
Forslagene innebærer at blant en rekke aktører på barnehagearenaen skal en aktør – kommunen - eventuelt i samarbeid med flere eksisterende aktører få makt til nekte tilskudd til nye eller eksisterende barnehager som foreldrene ønsker for sine barn. Som argument for ikke å ville gi tilskudd til en ny barnehage skal de kunne bruke at denne barnehagen ”vil være til ulempe for de øvrige barnehagene”. Da kan de gamle sette aktørene effektivt utelukke alle nye og sitte igjen uten konkurranse med sine eventuelt tungroddede og dårlig drevne barnehager uten at nye kan komme til.
Om det blir for mange barnehageplasser er det riktig at foreldrenes valg av barnehageplass avgjøre hvem som får tilskudd. Noen barnehager vil måtte legge om eller slutte. Det er **viktig med litt naturlig konkurranse mellom barnehagene for å få naturlig ”renovering” i bransjen.** Det vil bare få opp kvaliteten.
- **Aktivitetsprinsippet skal gjelde.**
Der en gruppe av pedagoger og foreldre vil drive barnehage skal de naturligvis få tilskuddet sitt slik at prisen på deres barnehageplasser kan konkurrere med alle andre barnehager i området.
- **Kommunen skal ikke avgjøre hva som er behov og variert pedagogisk mangfold.**
Montessoribarnehagene AS mener at lovforslagene legger **for ensidig vekt på kvantitet**, nemlig at kommunen først og fremst skal få en oversikt over antall eksisterende plasser og fremtidige behov og legge dette som hele grunnlaget for videre satsninger i barnehagesektoren. Nye barnehager som ønskes etablert skal sees kun i sammenheng med kommunens kvantitative behov, og det **legges ikke opp til å ta hensyn til verken foreldres ønsker eller pedagogiske hensyn.** Om en foreldregruppe ønsker å etablere en montessoribarnehage fordi de er interessert i at deres barn får erfare denne formen for pedagogisk tilrettelegging, eller fordi de ønsker å etablere et helhetlig montessoriskole og –barnehagetilbud, kan deres initiativ bli stoppet kun av hensyn til ønsket antall barnehageplasser i kommunen. Dette gir nok en veldig oversiktlig situasjon for kommunen, men innskrenker foreldres valgmuligheter kolossalt.
Når det i samme punkt legges vekt på at kommunen skal imøtekomme foreldrenes ønsker og behov, tolker Montessoribarnehagene AS det dit hen at det først og fremst

er **tatt utgangspunkt i foreldrenes behov for tilgjengelighet, åpningstider og priser, ikke selve det pedagogiske innholdet.** Vårt spørsmål blir da om hvor stor en foreldregruppe må være for å bli tillagt vekt i den kommunale debatten, dersom de ønsker å opprette en montessoribarnehage? Montessoripedagogikken danner en helhetlig rød tråd fra barnehage til skole og mange steder, der det nå etableres nye montessoriskoler, ønsker man også etter hvert å etablere barnehager. Når skolene er forholdsvis små, blir også foreldregruppen forholdsvis liten – ikke desto mindre mener Montessoribarnehagene AS at det bør være foreldrenes rett å etablere en montessoribarnehage og sikre driften gjennom midler fra kommunen. Det er et mindretalls rett i et demokratisk samfunn og det skaper grobunn for mangfold og fornyelse.

Det påpekes i pkt 3.4.3 at kommunen skal tilby ”barnehager med variert pedagogisk profil” for å imøtekomme foreldrenes ønsker og behov.

En variert pedagogisk profil er et vagt og veldig vidt begrep, som gir kommunen stor makt til å definere dets tolkning av hva variasjon er og når grensen for variasjon er nådd. Består et variert tilbud av ordinære barnehager, natur-, gårds-, og musikkbarnehager eller inkluderer det også montessori-, og steinerbarnehager? Erfaringsmessig vet montessoribarnehagene at en satsning på montessoripedagogikk sjeldent hører til kommunens satsningsområder.

I en tid, der de fleste barn under 6 år tilbringer de fleste av deres våkne timer i barnehagen, bør det tillegges mye større vekt at foreldre får velge det oppvekstmiljøet som samsvarer med deres verdisyn i stedet for at deres valg er begrenset av hva lokalpolitikere har bestemt er variert pedagogisk profil og mangfold.

- **Kommunene skal ikke ha noen form for rett til å lage kriterier tildeling av tilskudd.**
- **Enhver barnehage som driver forsvarlig etter barnehageloven, arbeidsmiljøloven etc. skal kvalifisere til tilskudd**
- **Det bør utarbeides klare statlige regler for etablering av barnehager.** Reglene må ha fokus på ikke å vanskeliggjør initiativet fra foreldre eller foreninger til å starte en barnehage med ønsket profil. Det bør ikke ensidig bli fokusert på ”riktig” antall barnehageplasser, men også at det skapes sunn konkurranse mellom barnehagene, noe som igjen virker positivt inn på deres kvalitet.

Det er ikke rimelig at kommunen skal kunne sette kriteriene for tilskudd. De kan komme til å bidra til vridning ved å sette kriterier som passer sine egne barnehager eller et flertall av de barnehagene som er i drift, selvfølgelig med andre begrunnelser. Det kan være kriterier som kanskje er belastende eller helt ødeleggende for andre av barnehagene og kan utelukke barnehager med en annen pedagogikk eller et mindretalls livssyn eller religion.

Kommunen kan styre barnehageutbudet ved å tilrettelegge gode forhold for alle barnehagene og ved selv å opprette flere eller færre barnehager etter behov. Det er viktige oppgaver.

- **Maksprisen må oppheves** slik at foreldrene får lov til å kunne velge alternativer som koster litt mer eller mindre hvis de ønsker det. Dette vil gi større muligheter for å utvikle et mangfold av barnehagetilbud ut fra forskjellige prioriteringer hos foreldrene. For eksempel kan foreldrene ønske et utvidet musikktilbud som koster litt mer eller de ønsker å ha en litt dyrere nærmiljøbarnehage fremfor en noe billigere barnehage der de må reise langt. For andre kan det billige pris og åpning i helgene være prioritert.
- **Barnehagene trenger fred. Faste enkle stabile forutsigbare kriterier og tilskuddsordninger fastsatt av staten.**
I stedet for å streve med reguleringer og forordninger og nye krav og usikkerhet trenger vi fred.
Slik kan vi bruke vår energi på å skape et godt tilbud for barnet. Det er vel egentlig det som er målsetningen.

Innhenting av data til forskning

- **Det er verdifullt at loven legger opp til en lettere innhenting av data med det formålet å gjøre forskning og statistikk på barnehageområdet lettere.**
- **Det er viktig at alle data holdes anonyme**, slik at kommunale myndigheter i en eventuell dobbeltrolle ikke kan misbruke data.

Konsekvenser av lovforslaget

- Dette lovforslaget vil svekke tilbudet for barn og foreldre og mangfold og egenart utvannes. Det gir ikke mulighet for lik lønnsvevne, men en urimelig konkurransefordel for kommunale barnehager og det hindrer fri etablering, utvikling og ”renovering” i bransjen. Lovforslaget er ikke rettferdig, det stimulerer verken til full barnehagedekning, god kvalitet eller likebehandling av barn.

Konklusjon

- **Det er i første omgang ikke behov for en lovendring, men for en forskriftsendring.** Fokus må da være på reell likebehandling, med et enhetlig nasjonalt støttesystem med drivverdige og forutsigbare driftsvilkår for alle barnehager uavhengig av eierform. Fokus må være på at det skal være mulig å tilby et variert pedagogisk barnehagetilbud i alle kommunene og at foreldrenes gis rett og mulighet til å etablere barnehager som samsvarer med deres verdisyn.
- **Maksprisen må fjernes fra barnehageloven snarest mulig.**

Forslag om offentlig utredning

- **Det bør lages en offentlig utredning som belyser hvordan forskjellige måter å gi offentlige bevilgninger på påvirker barnehagenes/skolenes mangfold og kvalitet.** Det er laget mye god forskning på hvordan 3.sektor (de frivillige organisasjonene) kan

styrkes eller miste sin viktige vitaliserende funksjon i et demokrati alt etter hvordan man velger å tildele tilskudd til deres arbeid. Vi mener at dette tema er meget viktig slik at den politiske målsettingen om å styrke barnehagesektoren virkelig blir en realitet. Vårt forslag er at man ber dr.juris Ole Gjems-Onstad om å være leder av utvalget.